

„זחרר הישיבות של הממשלה

יש בידוד טוב, התלוצץ

אריה נאור, והוא צרק

מעולם לא היה השלטון בישראל מעורר כפי שהיה השבוע. כמו עגלה ישנה, העלולה להתפרק בכל רגע, היא חרקה ונאנחה בכל חלקיה.

● מייד עם היוודע הגזירות של שר האוצר החדש, ייגאל הורביץ, התלקחה התבערה בירושלים (ראה עמודים 34-35). היתה זאת התקוממות ספונטאנית, שהושפעה אך מעט עליידי תועמלנים מיסלג' תיים מיקצועיים.

● כעבור כמה ימים עלו המונים על ירושלים, במסגרת ההפגנה של תנועת „שלום עכשיו“. הם מחו נגד ההתנחלות בשטחים המוחזקים, חסמו רחובות, אך לא נכנסו לעימות עם המשטרה.

● אותה שעה התנהל בשטחים הכביר שים עצמם מרי אזרחי מבוקר, כאשר הכל מצפים לחוצאות המהלכים סביב גירושן של ראש עיריית-שכם, בסאם אל-שכעה, החנויות ובתי-הספר שבתה, פה ושם נזרקו אבנים לעבר מכוניות, האוכלוסיה המתינה לשעת-האפס של הגירוש.

● בתוך אוכלוסיה זו התכוננו גם האיים של גוש-אמונים להתמרדות נגד הממשלה, ביגלל סיבות הפוכות. באילון-מורה נמשכו הדיונים על שתי האופציות: מרד ונסיון להפיל את הממשלה, או סינויר מרצון למרות שוחד פוליטי.

● ולבסוף, ביקשה ההסתדרות לאחוז בנסק הקלאסי של הפועלים, שכבר הפך בדרך הנוכחי לאגדה: השביתה הכללית. בפעם הראשונה מזה זמן רב הופעלה בישראל הסיסמה הגרמנית העתיקה של ציבור-העובדים: „כל הגלגלים ייעצרו, אם זורעך החזקה רוצה בכך.“ אלא שברגע האחרון, כשהיה חשש שחלק מהגלגלים ימשיך לנסוע בניגוד לרצון ההסתדרות, אנסה ההסתדרות את עצמה לקבל את הצעת בית המישפט ולדחות את השביתה. לקנות מנחמים. במבט שיטחי נראה כאילו הממשלה צריכה ליפול בכל רגע. איך תוכל להחזיק מעמד מול התנפלות כללית זו מכל העברים?

אולם עם כל חומרתו של האיום, לא נראה השבוע כי הסכנה לממשלה חמורה ומיידית כל-כך.

● לא פעם התמרדו בעבר בני שכונות העוני, ותמיד הצליחה הממשלה לקנות את המנהיגים ולפייס את ההמונים. החל בי התקוממות ואדיי-סאליב בחיפה, ב-1957, ועד למרד הפנתרים השחורים בראשית שנות ה-70, באה אחרי כל התלקחות תקר פה של רגיעה, גם השבוע הצהירו כמה מפעילי השכונות כי „מנחם בגין הוא מנהיגנו“, ונראה כי היו מוכנים להסתדר. תנועת „שלום עכשיו“ אינה תנועה של התמרדות, אלא של מחאה. ראשיה חוששים מפניו כל עימות של ממש עם כוחות-הביטחון ומכל התנגשות חזיתית עם הממשלה. היא יכולה להשפיע על האווירה הכללית, אך לא לסכן את הממשלה.

● איום השביתה הכללית של ההסתדרות הוא אקט חד-פעמי, ובשלב הנוכחי לא נראה כאילו ההסתדרות מוכנה או מסוגלת לצאת למלחמה אמיתית להפלת הממשלה. ראשיה יהיו עסוקים במשך זמן-מה בבידיקת מידת מרותם ושליטתם על ציבור-העובדים, עיפליגת-העבודה, השולטת בי-הסתדרות, מדיניות חוקה מלצאת למאבק אופוזיציוני אמיתי, נמרץ ונחושה-החלטה. ● הלהמנים הנחושים ביותר היו דווקא אנשי גוש-אמונים. אולם גם להם יש יועי צים האזמרים להם, שלא כדאי להם להפיל את הממשלה, השבויה בידיהם במילא.

רעם בשכונות. כך נראה כאילו יש ארכה לממשלה זו, אך אין איש יודע כמה זמן תימשך. גם גילויי המרד של השבוע היו עדיין שיטחיים, הרי בכל זאת הסתמנה בהם מגמה שמתחת לפני השטח. יתכן כי מכל התופעות של השבוע, היתה אחת בעלת משמעות רבה ביותר. בני השכונות שהבעירו את הצמיגים קראו בפעם הראשונה, להפסקת ההתנחלויות. מאז ומעולם התעקש הציבור הישראלי, על כל חלקיו, להתעלם מן הקשר שבין המדיניות הישראלית כלפי העולם הערבי ובין המדיניות הכלכלית. מגוי וגמור היה

עם הכל להעמיד פנים, כאילו אפשר לקנות „תותחים וחמאה“ בלי הגבלה, וכי יש כסף בשפע גם להקמת ההתנחלויות וגם לפיתוח שרותי רווחה וסעד.

את מיקסס-השווא הזה שבר ייגאל הור-ביץ עצמו, כאשר הפליט את הסכום ה-150 מיליארד לירות, כמחיר תוכנית-ההתנחלות בשטחים. יתכן כי ה-סכום מוגזם, אך הוא נשמע כרעם ב-שכונות העוני, ביום שבו הוכפל מחיר החלב. בפעם הראשונה חדרה גם למוח האטום ביותר במדינה ההכרה כי סיפוח וקיפוח, ההתנחלות והתדלדלות הם היינו הך, מכחינה כלכלית מעשית.

הפגנות

זה קרה ברחוב בלופר

מפגיני „שלום עכשיו“

הפגיני פה והפגיני שם,

מוד שוטרים עצבניים

„גוש אמונים, מיעוט משוגע!“ רעמו אלפי המפגינים, שנאספו בירושלים בשבת

מפגיני „שלום עכשיו“ בירושלים מסתוס קשוח בשורה חזיתית

לם לא היתה זו תנועה של אלפים. רק מאות ספורות עשו את המסלול הארוך, כדי להתמקם מול משרד ראש-הממשלה לשנת-לילה. הם לוו בשירה ובצפירת מכוניות של נהגים אהדים.

בבוקר היום הראשון התברר, כי מול משרדו של בגין עשו את הלילה כ-200 מפגינים צעירים. רק לקראת הצהריים תוגברו עליידי מפגינים נוספים, שמיספ רם נאמד בכ-2000. מסביב לארון-קבורה שחור, שעליו נכתב „כאן קבורים 150 מיליארד לירות“, בקעו סיסמות המפגינים נגד ההתנחלות בשטחים. הסיסמות כוונו אל שרי-הממשלה, שיימינו באותה שעה את ישיבתם השבור עית, בחדר-הישיבות, במרחק מטרים ספורים מקהל המפגינים.

השטחים

המצפון הרע

הממשלה מחפשת מוצא שי

כבוד מהסתבכותה בפרשת

גירוש ראש עיריית שכם

„קפוף כבר! קפוף כבר!“ שאג ההמון לעבר היהודי שטיפס אל ראש סולם גבה באמצע זירת הקירקס. הוא עשה זאת כדי לזכות באלף זהר בים — הפרס שהובטח לכל מי שיקפוף מראש הסולם אל הרשת שמתחתיו. אבל כשהגיע היהודי אל ראש הסולם נעצרה נשמתו.

„קפוף כבר!“ הריע הקהל. „מי מדבר על לקפוף?“ אמר היהודי, „איך יורדים מכאן?“

ממשלת-ישראל דמתה השבוע לאותו יהודי. היא טיפסה אל ראש סולם ציפיות והבטחות גבה מאור, בהחלטה התקיפה לגרש את ראש-העיר שכם, באסם אל-שכ-עה.

„גרשו אותו כבר!“ זעק ההמון של גוש אמונים והמפדל.

על גירוש לא היה מה לדבר. הבעיה היתה באיך תצליח הממשלה להשאיר את שכעה בארץ, מבלי שתוצג שוב בקלונה כמי שעושה שטויות ואינה יודעת כיצד להחזיק את מהן.

בימים האחרונים התנהלו מאחרי-הקל-עים מגעים כדי לאפשר לממשלה מוצא כבוד מהפרשה. נוכח גל הביקורת ה-בינלאומי אחרי שהסתבר גם לציבור כי ארץ כי גירוש שכעה נעשה על סף פרובוקציה ילדותית, קיוו כמה משירי ה-ממשלה כי בית-המישפט העליון יפתור להם את הבעיה. בכך שיבטל את הגירוש. אבל בית-המישפט דחה את הדיון בעתי-רה למנוע את גירוש שכעה, כל עוד לא מוצא ההליכים האחרים.

הממשלה, באופן בלתי רשמי, חיפשה עיסקות, שעל פיהן ניתן יהיה להשאיר את שכעה בארץ. עצם ההסכמה לדון בהם העי-דה על מצפונה הרע של הממשלה: אם אפשר להשאיר את שכעה בארץ, תמורת ויתור על הגשת בג"צ נוסף בפרשת אילון-מורה, למשל, סימן הוא שנוכחותו בארץ אינה מוסכמת מלכתחילה וצורה-גירוש היא צעד נואל מהרגע הראשון.

מפגיני „שלום עכשיו“ מוד בניין ראש-הממשלה שלום שלום ואין שלום

תחומי גן-הפעמון. אולם לחץ המפגינים כוון החוצה. הניכוי בית-הספר לשוטרים, שהובאו במיוחד לירושלים, כדי לתגבר את הכוח המקומי, הוצבו בשורה חזיתית מול המפגינים. כשהם חובשים קסדתות ונושאים בידיהם אלות, השוטרים יצרו מחסום קשוח. הם ניצבו זה ליד זה, כשכתף נוגעת בכתף. בעורפם נשמע קולו של שוטר, שזעק אל תוך מכשיר-קשר: „תיגבורת, תיגבורת! 40 אלף איש עור לים עלינו, אני צריך תיגבורת!“

לבסוף הצליחו המפגינים לחלחל מבעד לחסימה המיטרתית ולנוע לכיוון ביתו של ראש-הממשלה, שברחוב בלופר. ליד הבית צויירה מבעוד זמן כתובת אדומה גדולה על קיר אבנים: „רחוב בלופר“. מסה לאוזן עברה השמועה, שעודדה את המפגינים, כי תיגבורת גדולה של מפגינים, שהגיעה לירושלים באיחור, עושה דרכה אל עבר ביתו של ראש-הממשלה, מכוון אחר.

רוצחים, אנשים וגזלנים. כשנאספו, כעבור כמחצית השעה, אלפי מפגינים ליד דירת-השרד של בגין, השתכנעו קציני ה-מישטרה שלא כדאי לחמם את האווירה ולנסות לפורם בכוח. יתכן שנוכחותם של הפנתרים, היא ששיכנעה את קציני ה-מישטרה להימנע משימוש בכוח.

אחד הנואמים בסני המפגינים, הפרופסור לכלכלה מיכאל ברונר, מהה על כי „ממ-שלה ריבונות מנהלת משאומתן עם פור-ציגורד“. הוא שאל: „האם מנהלת הממ-שלה משאומתן גם עם רוצחים, אנשים וגזלנים רגילים?“

כאשר הסתיימה סידרת הנאומים, החלו מפגינים רבים לנוע שוב, הפעם בכיוון אחר — אל קריית הממשלה, על אם-הדרך מן העיר אל הקאמפוס האוניברסיטאי. אר

שעברה, לקריאת ראשי „שלום עכשיו“. מיספר המפגינים, שנאמד בכ-8,000 הטי ריד את שוטרי הבירה, לאוזנם גונב. שי ראשי ההפגנה מתכננים מיבצע סורי, שי נועד להפתיע את המישטרה ואת ה-ממשלה גם יחד.

מאות מבין האלפים, שהתאספו בשעות הערב בגן-הפעמון, בקירבת חנת-הרכבת של ירושלים, נשאו בידיהם כרזות ופלאקטטים מצוירים, כמו, למשל, ציור שחור של האיית-אללה חומייני, שמעליו כתוב „עוד אבינו חי“, כרמו לדימיון שבין ה-קנאות המטרפת של המוסלמים באיראן לבין זו של אנשי גוש-אמונים. כרזות אחרות קראו: „אלים המוני הגוש — תוביל לפוטש“, „הקווקים של הקדוש-ברוך-הוא פורצים שנית“, „האיית-אללה קוק וגנרל שרון, קומו צאו מן השומרון“. מפגינה צעירה הצליחה להשלים את הכריזה שלה בו במקום, כשהיא רכונה על הקרקע. היא כתבה, באותיות גדולות: „הקץ לכניעת הממשלה לגוש אתנגים, אלון מורד ותנור עת הדחייה!“

תיגבורת, תיגבורת. המישטרה העבירה כוחות גדולים למחוז ירושלים. עצבנותה גברה במיוחד לאור המידע ש-אספה, לפיו יצטרפו המוני פנתרים ש-ר רים ונוער משכונות-המזוקה אל ההפגנה של „שלום עכשיו“, ואומנם, במקשה ה-מחוז, צבי בר-אליהו, היה צמוד במשך שעה ארוכה למנהיג הפנתרים, סעדיה מר-ציאנו, ולח-כ צ'ארלי ביטון ולמוכירו, אר-לם להפתעת הקצין, ניסו שלושה אלה דור קא להרגיע את אנשיהם. הם חששו, יותר מכל, פן ייאמר, כי אנשי „שלום עכשיו“ הם מפגינים שקטים, וכי גוער-השכונות הוא אלים ומתפרע. תנאי הרשישו והביילו את המפגינים ל-